

V Praze 30. 1. 2026
Č.j. 48392-2025-UVCR

Stanovisko

ke Zprávě z přezkumu účinnosti regulace k zákonu č. 216/2022 Sb. – sleva na pojistném zejména na částečné úvazky

Jde o **kvalitní analýzu, která může sloužit jako příklad** pro ostatní resorty a budoucí ex post RIA analýzy. Ke **správné identifikaci kauzálního vztahu** mezi zavedením regulace a jejího dopadu na zamýšlené cíle se využívá metody „rozdílů v rozdílech“ a „rozdílů v diskontinuitě“ (tj. srovnání změn stavu v čase mezi kohortami těsně danou regulací ovlivněnými a těmi, které věkově regulaci těsně minuly). V analýze jsou využita administrativních data i data ze statistických šetření, dle toho, jakou výhodu tato mají pro různé sledované skupiny a dostupné metody měření kauzálních dopadů opatření. Zpráva kombinuje kvantitativní a kvalitativní postupy a **dává jasná a dobře zdůvodněná doporučení** založená i na jasně komunikovaných ilustracích.

Připomínky ke zprávě:

Hlavní analýza: s. 23:

V souladu s průběhem analytické práce je v materiálu nejprve na straně 23 prezentován závěr regresní analýzy s ročními fixními efekty bez postižení dlouhodobých a demografických trendů. Později, až v odkaze na straně 64 jsou pak pečlivě vysvětleny předpoklady použitých metod. Čtenář ale může snadno již výsledky regresí interpretovat jako kauzální dopad reformy. Vhodnější by bylo na straně 23 označit tyto popisné analýzy jako pouze předběžné závěry před použitím pokročilejších postupů.

Analýza ukazuje, že pro osoby s nižším vyměřovacím základem je výhodnější alternativou DPP, u osob s vyššími vyměřovacími základy je výhodnější alternativou OSVČ. Analýza specificky argumentuje, že pod úrovní mezd, která dosáhne aktuálně platné úrovně nezpojistněných DPP, je práce na částečný úvazek oboustranně nevýhodná. Zároveň ale velká část částečných úvazků (viz příloha 1.) má průměrný vyměřovací základ u slev pod průměrem hrubé měsíční mzdy. Možná by si toto zasloužilo komentář ve shrnutí nebo vyjasnění tak, aby čtenář souběh obou faktů vhodně pochopil.

Hlavní analýza se možná více může odkazovat na fakta z přílohy 1. Pokud konkrétní typ slevy skoro nikdo v dané kategorii nepoužívá, jak by potom reforma mohla mít větší efekty, když i včetně původních, již dříve existujících malých úvazků je všech slev pořád absolutně pro danou kategorii jen velmi málo? Příloha 1 pravděpodobně ukazuje, kde bychom měli spíše hledat větší dopady do počtu úvazků (které není možné rozlišit na plné a částečné v analýze sahající před zavedení reformy).

s. 10 Chyba v odkaze.

Metodické připomínky

Manažerské shrnutí prokazuje, že režim DPP a OSVČ je výhodnější než zkrácené úvazky a že existuje významný segment opakovaného využívání DPP pro daný pracovní vztah.

Pokud shrnutí zdůrazňuje nárůst zaměstnanosti u žen ve věku 57-61 oproti skupině 51-54, takové srovnání by mělo být v hlavní analýze na s. 31 včetně potvrzení předpokladu paralelních trendů do zavedení regulace. A argumentovat proč těsně kolem věku 55 efekt není.

Obecně při opakovaných analýzách s mnoha alternativními věkovými kategorizacemi je možné zvážit korekce standardních chyb vyplývající z několikanásobných analýz.

Doporučení pro následné analýzy

Kromě měření dopadů reforem se zde detailně diskutuje nahrazování částečných úvazků pomocí DPP (např. s. 50): Souběh HPP (na plný pracovní poměr) a DPP je masivně využíván, zatímco souběh částečných úvazků po zavedení slevy s DPP je zřejmě jen okrajový. Bylo by zajímavé tento souběh sledovat do budoucna, nebo to není pravděpodobná změna?

Do budoucna je také vhodné sledovat dlouhodobé dopady na trajektorie pracujících na trhu práce, kdy opakované využití DPP oproti částečným úvazkům může snižovat investice do kvalifikace a růst mezd v rámci vztahu zaměstnavatel-zaměstnanec.

Závěr

Předložená zpráva z přezkumu účinnosti regulace obsahuje dostatečné vyhodnocení dopadů a účinnosti přijatého právního předpisu a formuluje relevantní doporučení pro rozhodování o případných úpravách, zrušení, či ponechání stávající regulace. **Komise RIA doporučuje do přezkumu účinnosti zapracovat výše uvedené připomínky.**

Vypracoval: prof. Ing. Štěpán Jurajda, Ph.D.

Mgr. Ing. Lucie Zapletalová, M.A.
předsedkyně komise